

Warszawa, dnia 12 maja 2026 r.

Szanowna Pani

A.

W odpowiedzi na pytania zawarte we wniosku Pani Mecenas z dnia 22 marca 2026r., Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych informuje, co następuje.

- 1) ***Jak należy rozumieć przepis art. 46 KERP w zakresie obowiązku wydania pism procesowych w sytuacji, gdy klient zgłasza wniosek po zakończeniu stosunku prawnego, na podstawie którego radca prawny prowadził sprawę, ale w okolicznościach, gdy już jest w posiadaniu tych pism procesowych, tj. w sytuacji gdy w trakcie prowadzenia sprawy przez radcę wszystkie pisma procesowe były na bieżąco skanowane i wysyłane klientowi pocztą elektroniczną (w formie PDF)?***

Stosownie do postanowień przepisu art. 46 KERP¹ radca prawny nie może odmówić wydania klientowi na jego wniosek, po zakończeniu stosunku prawnego na podstawie którego prowadził sprawę, otrzymanych od niego dokumentów oraz pism procesowych w sprawach, które prowadził. Radca prawny nie może uzależniać wydania tych dokumentów od uregulowania przez klienta należności.

Fakt przesyłania klientowi przez radcę prawnego skanów pism procesowych w formie PDF pocztą elektroniczną w trakcie prowadzenia sprawy nie znosi obowiązku ciążącego na radcy prawnym zgodnie z powołanym przepisem KERP. Art. 46 KERP nie wprowadza żadnego wyjątku (wyłączenia) dla wprowadzonego w nim **obowiązku, który materializuje się** w przypadku złożenia wniosku przez klienta w tym zakresie **po zakończeniu stosunku prawnego**, na podstawie którego radca prawny prowadził sprawę.

Uwagi wymaga aspekt temporalny – przepis dotyczy obowiązków radcy prawnego po zakończeniu stosunku prawnego z klientem, nie zaś w trakcie jego trwania. W tym kontekście relewantny jest przepis art. 44 ust. 1 KERP, zgodnie z którym radca prawny obowiązany jest informować klienta o przebiegu sprawy i jej wyniku w sposób z nim uzgodniony, w szczególności o skutkach podejmowanych czynności procesowych, chyba że klient wyrazi zgodę na odstąpienie od tego obowiązku. Dokonanie z klientem ustaleń, że w trakcie prowadzenia sprawy radca prawny będzie przysyłał mu skany pism procesowych pocztą elektroniczną nie znosi obowiązku wydania tych pism po zakończeniu stosunku prawnego, na podstawie którego radca prawny prowadził sprawę. Wymagają odróżnienia,

¹ Kodeks Etyki Rady Prawnego – tekst jednolity: Załącznik do uchwały Nr 884/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

jako odrębne od siebie z uwagi na wprowadzoną dystynkcję czasową, obowiązki radcy prawnego wobec klienta w trakcie trwania stosunku prawnego, o którym mowa wyżej i po jego zakończeniu². **Obowiązek wydania dokumentów oraz pism procesowych, o którym mowa w art. 46 KERP jest niezależny od obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 44 ust. 1 KERP, nawet jeśli uzgodniony z klientem sposób wykonania tych ostatnich polegał na przesyłaniu skanów pism procesowych w formie PDF klientowi.**

Zaakcentować trzeba, że obowiązek radcy prawnego określony w art. 46 KERP nie zależy od sposobu wykonania obowiązku określonego w art. 44 ust. 1 KERP, czy innych obowiązków wobec klienta w związku ze świadczeniem na jego rzecz pomocy prawnej, a wyłącznie od wniosku klienta skierowanego do radcy prawnego co do wydania przekazanych mu dokumentów oraz pism procesowych w sprawach. Dostrzec przy tym należy, że **obowiązek zastosowania się przez radcę prawnego do przepisu art. 46 KERP nie zależy od uzasadnienia przez klienta wniosku o wydanie dokumentów, w tym pism procesowych, czy jego braku, nie jest zależny od oceny zasadności tego wniosku przez radcę prawnego, czy od ustalonego między klientem i radcą prawnym sposobu wykonania obowiązku określonego w art. 44 ust. 1 KERP. Wyłącznym gospodarzem skierowanego do radcy prawnego wniosku o wydanie przekazanych dokumentów oraz pism procesowych w sprawach które prowadził jest klient (były klient), którego decyzje w tym zakresie są w pełni suwerenne i wiążące dla radcy prawnego.**

Dostrzec należy, że **obowiązki radcy prawnego, o których mowa w przepisach art. 44 ust. 1 oraz art. 46 KERP pozostają w korelacji z obowiązkami ustawowymi uregulowanymi w przepisie art. 740 KC³, zgodnie z którym przyjmujący zlecenie powinien udzielać dającemu zlecenie potrzebnych wiadomości o przebiegu sprawy, a po wykonaniu zlecenia lub po wcześniejszym rozwiązaniu umowy złożyć mu sprawozdanie. Powinien mu wydać wszystko, co przy wykonaniu zlecenia dla niego uzyskał, chociażby w imieniu własnym. Ustawodawca wprost odróżnia obowiązek udzielania dającemu zlecenie potrzebnych wiadomości o przebiegu sprawy i złożenia sprawozdania po wykonaniu zlecenia lub po wcześniejszym rozwiązaniu umowy od obowiązku wydania wszystkiego, co uzyskał przyjmujący zlecenie przy jego wykonaniu dla dającego zlecenie, również w imieniu własnym. Przy podejmowaniu decyzji przez radcę prawnego odnośnie wniosku klienta w zakresie regulowanym art. 46 KERP należy w szczególności mieć na względzie, że w orzeczeniu Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie z dnia 16 grudnia 2022r., D 79/21, przyjęto, że regulacja przepisu art. 740 zd. 2 KC „(...) *doznaje wzmocnienia w przypadku radców prawnych przez dyspozycję art. 46 KERP. Wskazane wzmocnienie polega na tym, że niewywiązywanie się radcy prawnego z obowiązku wydania klientowi powierzonej***

² Podobnie: T. Korpusiński, P. Skuczyński [w:] W. Chróścik (red.), S. W. Ciupa, T. Jaroszyński, T. Korpusiński, A. Machnikowska, A. Sękowska, P. Skuczyński, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, Wolters Kluwer, Warszawa 2025 - komentarz do art. 46, teza 1, s. 496, którzy wskazują, że obowiązek określony w art. 46 KERP „*aktualizuje się po zakończeniu stosunku prawnego, na podstawie którego (radca prawny – przyp. Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych) prowadził sprawę*” (podkr. Komisji).

³ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny; t.j. Dz.U. z 2025r. poz. 1071 z późn. zm.

*dokumentacji rodzi nie tylko konsekwencje w reżimie cywilnoprawnym, lecz nade wszystko w sferze odpowiedzialności dyscyplinarnej. **Niewydanie przez Obwinioną dokumentacji w sposób zgodny z żądaniem Pokrzywdzonego było ewidentnym złamaniem wymienionego w art. 46 KERP obowiązku radcy prawnego i stanowi delikt dyscyplinarny jako czyn (w formie zaniechania) sprzeczny z prawem, KERP oraz dobrymi obyczajami. Działanie Obwinionej Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał jednocześnie za zawinione i nie mające usprawiedliwienia. Wskazać należy, iż po zakończeniu stosunku prawnego tj. wypowiedzenia przez Obwinioną pełnomocnictwa, powinna ona zwrócić Pokrzywdzonemu wszelkie otrzymane dokumenty, jak i te dla niego uzyskane, z czego Obwiniona nie wywiązała się**⁴ (podkr. Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych). Wskazuje się przy tym, że „delikt polegający na naruszeniu art. 46 KERP trwa, dopóki radca prawny jest w posiadaniu dokumentów, ich swojemu klientowi (byłemu klientowi) nie wydaje.(...)”⁵.*

W kontekście obowiązku zwrotu dokumentów klientowi należy wskazać także na przepis art. 741 zd. 1 KC, zgodnie z którym przyjmującemu zlecenie nie wolno używać we własnym interesie m.in. rzeczy dającego zlecenie.

Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych zwraca przy tym uwagę, że **dla obowiązku radcy prawnego wobec klienta określonego w przepisie art. 46 KERP, mając na względzie jego brzmienie, indyferenta jest liczba dokumentów otrzymanych, wytworzonych i uzyskanych w związku z powierzonymi radcy prawnemu i prowadzonymi przez niego sprawami, które podlegają wydaniu klientowi po zakończeniu stosunku prawnego na podstawie którego radca prawny prowadził te sprawy.** W przypadku świadomości odnośnie spodziewanej znaczącej liczby dokumentów z uwagi na specyfikę powierzonych radcy prawnemu przez klienta spraw do prowadzenia, mając na uwadze obowiązki zawodowe radcy prawnego, zarówno ustawowe, jak i etyczne (deontologiczne), rozważenia wymaga dokonanie odpowiednich ustaleń z klientem odnośnie sposobów, form i terminów wydania tych dokumentów klientowi po zakończeniu ich prowadzenia. W przypadku ich niedokonania radca prawny musi liczyć się z obowiązkiem ich wydania na każde żądanie klienta (byłego klienta), z uwzględnieniem postanowień przepisów art. 740 zd. 2 KC oraz art. 46 KERP, bez względu na liczbę tych dokumentów oraz bez względu na własną ocenę zasadności żądań klienta (byłego klienta) w tym zakresie.

Niezależnie od powyższego uwagi wymaga, że usunięcie z treści przepisu art. 5 KERP definicji dokumentu uprawnia do przyjęcia jego szerokiego rozumienia, nieograniczonego

⁴ Orzeczenie OSD w Warszawie z 16.12.2022r., D 79/21 [w:] Tomasz Korpusiński, Paweł Skuczyński [w:] Włodzimierz Chróścik (red.), Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, op. cit. - komentarz do art. 46, teza 5, ss. 500-501. Podobnie: orzeczenie z 24.9.2021r., D 82/20.

⁵ Tak: orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 29 kwietnia 2021r., WO-164/20, kirp.pl, ibidem, s. 501.

wyłącznie do tradycyjnego rozumienia jako nośnika informacji w formie papierowej, ale każdego nośnika informacji niezależnie od formy (sposobu) jej utrwalenia (zapisu)⁶.

2) Czy złożenie przez klienta wniosku po zakończeniu stosunku prawnego powoduje obowiązek ponownego wydania klientowi pism procesowych?

Ustalony przez klienta z radcą prawnym sposób wykonania obowiązków informacyjnych w trakcie prowadzenia spraw, o których mowa w przepisach art. 740 zd. 1 KC oraz art. 44 ust. 1 KERP, także jeśli polega na przesyłaniu klientowi skanów pism procesowych w formie PDF pocztą elektroniczną w trakcie prowadzenia sprawy, nie znosi obowiązku wydania klientowi pism procesowych w przypadku złożenia w tym przedmiocie wniosku przez klienta po zakończeniu stosunku prawnego na podstawie którego klient prowadził sprawę. Są to dwa odrębne obowiązki. Przesłanki, którymi kieruje się klient składając taki wniosek (pierwszy po zakończeniu stosunku prawnego łączącego go z radcą prawnym) są indyferentne z perspektywy ciążącego na radcy prawnym zgodnie z art. 46 KERP obowiązku i konieczności jego wykonania. Szerzej o powyższych kwestiach jest mowa w pkt 1) powyżej.

Odrębną kwestią jest, czy przesłanie klientowi skanów pism procesowych w formie PDF pocztą elektroniczną stanowi wydanie pism procesowych w rozumieniu przepisu art. 46 KERP. Szerzej o tej kwestii jest mowa w pkt 3) poniżej.

3) Czy wystarczającym do wypełnienia ww. obowiązku jest wydanie klientowi kopii (skanów) pism procesowych przeciwnika procesowego oraz ówczesnego pełnomocnika klienta?

Zastrzec należy, że odpowiedź na pytanie nie dotyczy przypadku wydania klientowi kopii (skanów) pism procesowych w wykonaniu obowiązków informacyjnych określonych w przepisach art. 740 zd. 1 KC oraz art. 44 ust. 1 KERP w kontekście obowiązku określonego w art. 46 KERP. Kwestia ta została wyjaśniona w pkt 1) i 2) powyżej.

W konsekwencji odpowiedź na powyższe pytanie sprowadza się do wyjaśnienia, czy obowiązek wydania dokumentów, w tym pism procesowych w rozumieniu art. 46 KERP dotyczy ich oryginałów, czy kopii. W pierwszej kolejności zauważyć zatem należy, że powołany przepis stanowi o obowiązku wydania klientowi dokumentów oraz pism procesowych dotyczących prowadzonych spraw, nie zaś wyłącznie kopii, w tym skanów, tych dokumentów oraz pism procesowych. Wynika to wprost z jego literalnego brzmienia.

Dostrzec przy tym należy, że stosownie do postanowień §4 ust. 3 zd. 1 Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego⁷ sposób postępowania z dokumentami związanymi ze

⁶ Zob. np. art. 77³ KC, czy art. 115 § 14 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 383 z późn. zm.).

świadczeniem pomocy prawnej po jej zakończeniu powinien być ustalony z klientem, przy czym radca prawny **może zachować ich kopie**. Z prawa do zachowania przez radcę prawnego kopii dokumentów, o którym mowa w powołanym przepisie Regulaminu dotyczącym, co istotne, sposobu postępowania z dokumentami związanymi ze świadczeniem pomocy prawnej po jej zakończeniu wynika niewyartykułowane wprost założenie prawodawcy o obowiązku zadysponowania oryginałami posiadanych dokumentów zgodnie z ustaleniami poczynionymi z klientem (byłym klientem), o ile zostały one poczynione.

Uwzględniając w tym kontekście przepisy art. 740 zd. 2 i art. 741 KC niesporne jest, zdaniem Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych, istnienie suwerennego prawa klienta co do sposobu dysponowania dokumentami związanymi ze świadczoną na jego rzecz pomocą prawną (tj. dokumentami otrzymanymi przez radcę prawnego od klienta oraz pismami procesowymi w sprawie, zarówno sporządzonymi, jak i otrzymanymi przez radcę prawnego) po zakończeniu stosunku prawnego z klientem, w szczególności żądania od radcy prawnego ich wydania bez względu na ich formę (tj. zarówno oryginałów, jak i kopii), którym to żądaniem radca prawny pozostaje związany w szczególności w przypadku niedokonania z klientem uprzednich ustaleń co do sposobu postępowania z tymi dokumentami. Korelatem tego prawa klienta jest na gruncie obowiązujących radcę prawnego zasad etyki obowiązek określony w przepisie art. 46 KERP. W konsekwencji przyjąć należy, że o ile klient (były klient) żądając od radcy prawnego wydania dokumentów związanych ze świadczeniem pomocy prawnej nie ogranicza go wprost do przekazania mu ich kopii, to radca prawny ma obowiązek przekazania ich klientowi w każdej posiadanej przez siebie formie, co w szczególności dotyczy obowiązku wydania ich oryginałów. W ocenie Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych w przypadku wniosku klienta (byłego klienta) skierowanego do radcy prawnego w przedmiocie wydania pism procesowych w sprawach wobec braku innych ustaleń radcy prawnego z klientem (byłym klientem) nie jest wystarczające do wypełnienia obowiązku określonego w przepisie art. 46 KERP wydanie klientowi wyłącznie kopii (skanów) pism procesowych przeciwnika procesowego oraz ówczesnego pełnomocnika procesowego.

Uwagi na tym tle wymaga orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego we Wrocławiu z dnia 13 października 2021r., OSD 6/21, które posiłkowo, tytułem przykładu, warto przywołać: *„Nie ma przy tym znaczenia fakt podnoszony w odwołaniu, iż dokumenty, od wydania których uchylała się obwiniona, stanowiły jedynie kserokopie, a oryginały przedmiotowych dokumentów były w posiadaniu skarżącego.*

Przepis art. 46 [...] jest związany z wykonywaniem czynności zawodowych z należytą starannością uwzględniającą profesjonalny charakter działania. W powyższej normie spersonalizowany jest już sam czyn polegający na nie wydaniu dokumentów. Przepis ten nie różnicuje wyczerpania znamion przewinienia dyscyplinarnego w zależności od tego, czy radcy

⁷ Tekst jednolity: Załącznik do uchwały Nr 917/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 8 marca 2023 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego.

prawnemu w związku z wykonywaniem zlecenia zostały powierzone oryginały czy też kserokopie dokumentów. W tym kontekście bez znaczenia pozostaje również to, czy nie wydanie przez radcę prawnego dokumentacji związanej z daną sprawą po ustaniu umocowani, uniemożliwiało prowadzenie tej sprawy bądź też czy powstała wskutek tego jakakolwiek szkoda po stronie klienta..

Odnosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy, należy stwierdzić, że przepis ten ma zastosowanie w niniejszym przypadku, albowiem odmowa wydania przez radcę prawnego dokumentów związanych z prowadzoną sprawą mimo wniosku klienta, stanowi uchybienie obowiązkowi zawodowemu, uregulowanemu nie tylko w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego, ale również w §10 ust. 2 Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego (aktualnie – przyp. Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych). Takie postępowanie radcy prawnego, obniża zaufanie do zawodu w oczach klientów, wobec czego nie można uważać takich zachowań za drobne przewinienie, podlegające jedynie ostrzeżeniu dziekańskiemu”⁸.

- 4) Czy w odniesieniu do pisma procesowego złożonego w imieniu klienta, obowiązek ten obejmuje również wydanie załączników do pisma procesowego – w zakresie załączników znajdujących się w posiadaniu klienta, tj. stanowiących wyłącznie wydruki, które zostały wcześniej przesłane przez klienta pełnomocnikowi w formie załączników do wiadomości e-mail?**

Załączniki do pisma procesowego złożonego w imieniu klienta (byłego klienta), które znajdują się w posiadaniu klienta (byłego klienta) i zostały wcześniej przesłane przez klienta (byłego klienta) radcy prawnemu w formie załączników do wiadomości e-mail są zarówno dokumentami otrzymanymi od klienta (byłego klienta), jak również integralną częścią pisma procesowego wytworzonego przez radcę prawnego. W konsekwencji podlegają wydaniu klientowi (byłemu klientowi) na zasadach określonych w przepisie art. 46 KERP.

Uwzględnienia wymaga przy tym, że radca prawny może dysponować tymi załącznikami zwłaszcza w dwóch postaciach (formach), a to w zależności od sposobu organizacji wykonywania zawodu (czynności zawodowych), w tym sposobu (formy) prowadzenia tzw. akt podręcznych spraw sądowych (co dotyczy również odpowiednio spraw sądowoadministracyjnych, czy administracyjnych), tj.:

- 1) fizycznej - papierowej – w tym przypadku wszystkie posiadane przez radcę prawnego w tej postaci załączniki do pisma procesowego podlegają wydaniu temu klientowi (byłemu klientowi) w formie fizycznej (papierowej);
- 2) zapisów elektronicznych (informatycznych) w formie plików na nośnikach informatycznych – w tym przypadku wszystkie posiadane przez radcę prawnego w tej postaci załączniki do pisma procesowego podlegają wydaniu temu klientowi (byłemu

⁸ Orzeczenie OSD we Wrocławiu z 13.10.2021r. OSD 6/21 [w:] Tomasz Korpusiński, Paweł Skuczyński [w:] Włodzimierz Chrościk (red.), Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, op. cit. - komentarz do art. 46, teza – s. 501.

klientowi) w formie zapisu elektronicznego (informatycznego), np. na przenośnym nośniku informacji takim jak pendrive, płyta DVD, załącznik do wiadomości wysłanej pocztą elektroniczną. W ocenie Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych za niewystarczające w kontekście obowiązku wydania przez radcę prawnego klientowi otrzymanych od niego dokumentów oraz sporządzonych przez radcę prawnego i otrzymanych przez niego pism procesowych, uznać bowiem należy wskazanie przez radcę prawnego klientowi na fakt otrzymania od niego tych dokumentów, w tym załączników do pism procesowych w formie załączników do wiadomości e-mail, nawet ze wskazaniem dat konkretnych wiadomości e-mail zawierających pliki z tymi dokumentami. **Z przepisu art. 46 KERP wynika bowiem założenie obowiązku aktywności radcy prawnego w reakcji na wniosek klienta w postaci wydania dokumentów oraz pism procesowych w sprawie (sprawach), w tym także w formie elektronicznej. W założeniu powołanego przepisu aktywność klienta ograniczona ma być do wystąpienia z wnioskiem do radcy prawnego oraz do zapewnienia odbioru dokumentów od radcy prawnego, z kolei wniosek klienta ma wywołać skutek w postaci aktywności radcy prawnego polegającej na zebraniu oczekiwanych od niego dokumentów, które są w jego posiadaniu oraz do ich wydania klientowi. Sposób (forma) wydania tych dokumentów klientowi powinny być pochodną (konsekwencją) sposobu (formy) przekazania ich radcy prawnemu przez klienta.**

Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych w składzie:

r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek (przewodnicząca),

r.pr. Jolanta Czepe

r.pr. Andrzej Kadzik

r.pr. Agata Gutowska,

r.pr. Karolina Pukańska-Dura

r.pr. Rafał Rybnik

r.pr. Grzegorz Wyszogrodzki (opracowanie)

Przewodnicząca

*Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu
Krajowej Rady Radców Prawnych*

r.pr. dr Katarzyna Palka - Bartoszek